

Deutsch lernen und unterrichten – Arbeitsmaterialien

Radio D – Teil 1

درس دوازدهم – نامه‌های شنوندگان

اگر کسی مطلبی را متوجه نشده، پرسش راه‌حل بسیار مناسبی برای فهمیدن آن مطلب است. پرفسور به پرسش‌های شنوندگان در باره‌ی رویدادهای گذشته پاسخ می‌دهد: فرصت مناسبی است که محتوای درس‌ها تکرار شود و کمی دقیق‌تر به آنها بپردازیم.

شنوندگان می‌پرسند و پرفسور پاسخ می‌دهد. او سعی می‌کند که به همه‌ی پرسش‌ها پاسخی جامع بدهد. این فرصت بسیار خوبی است برای شنوندگان تا بتوانند محتوای درس‌ها را مرور کنند و دانسته‌های خود را تکامل بخشند، یا اینکه فقط پرسش‌های بی‌پاسخ‌مانده‌ی خود را طرح کنند.

پرسش‌های شنوندگان: **کلمات خطابی** مختلف برای چه مواردی مناسب هستند؟ چه کسی را می‌توان "تو" و چه کسی را "شما" خطاب کرد؟ چه وقت **نام** و چه وقت **نام خانوادگی** استفاده می‌شود؟ معنی "denn"، "doch" و "eigentlich"، و تفاوت بین "nicht" و "nichts" چیست؟

Manuskript der Folge

آنچه می‌شنوید برنامه آموزش زبان آلمانی **رادیو D** است. این برنامه محصول کار مشترک انستیتو گوته و رادیو دوپچه وله است برنامه‌ای از هراد مزه

مجری:

شنوندگان گرامی، درود بر شما. شما را به شنیدن دوازدهمین بخش از سری برنامه آموزش زبان آلمانی **رادیو D** دعوت می‌کنم. امروز برای شما برنامه ویژه‌ای تدارک دیده‌ایم. ما امروز به نامه‌های شنوندگان پاسخ خواهیم داد. در واقع وظیفه پاسخ دادن به نامه‌های شنوندگان برعهده پرفسور ماست.

Paula

Hallo, liebe Hörerinnen und Hörer.

Philipp

Willkommen ...

Paula

... bei Radio D.

Philipp

Radio D ...

Paula

... Hörerpost

مجری:

برنامه را با پرسش یکی از شنندگانمان شروع می‌کنیم. خانمی پرسیده است که در زبان آلمانی در مورد خطاب قرار دادن کسی، چه موقع از **تو** یعنی **DU** و چه موقع از **شما** یعنی **SIE** استفاده می‌کنیم و ضمیر دوم شخص محترمانه چگونه ساخته می‌شود؟

Ihr Deutsch ist unser Auftrag!

DW-WORLD.DE/radioD

© Deutsche Welle

Deutsch lernen und unterrichten – Arbeitsmaterialien

Radio D – Teil 1

پروفیسور:

پرسش واقعاً جالبی است. حتی برای برخی از آلمانیها هم این سؤال مطرح است. اجازه بدهید با یک نمونه شروع کنیم: در نمونه‌ای که اکنون خواهید شنید، سعی کنید به تفاوت‌های **SIE** و **DU** توجه کنید.

Sprecherin

Was machen Sie hier?

Sprecherin

Was machst du hier?

پروفیسور:

حال ما دو بخش از صحنه‌هایی را برای شما بخش می‌کنیم که در آنها این دو نوع جمله وجود دارند. شاید هنوز به خاطر داشته باشید که چه کسی این جملات را خطاب به چه کسی گفته است؟ هرگاه چنین باشد می‌توانید حدس بزنید که در زبان آلمانی ما چه موقع از ضمیر دوم شخص مفرد **DU** استفاده می‌کنیم و چه موقع از ضمیر محترمانه دوم شخص مفرد **SIE**.

Dr. Gudden

Was machen Sie denn?

مجری:

این پزشک دربار، یعنی دکتر پادشاه لودویگ دوم بود.

پروفیسور:

و طبیعی است که پزشک دربار با احترام فراوان با پادشاه خود سخن می‌گوید. پس چنانکه متوجه شدید خطاب قرار دادن توام با احترام یک فرد، در زبان آلمانی با کلمه **SIE** یعنی شما ساخته می‌شود.

Josefine

Ayhan, was machst du da?

مجری:

این یوزفین بود که با کنجکاوی از آیهان می‌پرسد که مشغول چه کاری است.

پروفیسور:

و از آنجا که یوزفین و آیهان هر دو جوان هستند، همدیگر را می‌شناسند و مدام با هم سروکار دارند، طبیعی است که یکدیگر را تو یعنی **DU** خطاب کنند. حال به دو نمونه دیگر گوش کنید و به موقعیت افرادی که در این گفتگوها شرکت دارند، توجه نمایید.

Paula

Entschuldigung. Entschuldigung: Wer sind Sie?

Schauspieler

König Ludwig.

Paula

Also, Philipp: Das ist Ayhan.

Philipp

Wie heißt du? Ayhan? Ayhan?

Ihr Deutsch ist unser Auftrag!

DW-WORLD.DE/radioD

© Deutsche Welle

Deutsch lernen und unterrichten – Arbeitsmaterialien

Radio D – Teil 1

مجری:

بنابراین هرگاه بخواهیم با احترام و خیلی مودبانه سخن بگوییم و شخصی ناآشنا و یا فردی در مقامی بالاتر را مورد خطاب قرار دهیم، آنگاه از کلمه شما، یعنی ضمیر دوم شخص مفرد محترمانه **SIE** استفاده می‌کنیم. اما دوستان و آشنایان خود را تو خطاب می‌کنیم و از کلمه **DU** استفاده می‌کنیم.

پروفسور:

خیر، چنین چیزی عمومیت ندارد. چون که در بین آشنایان هم هستند کسانی که ما آنها را با ضمیر شما یعنی **SIE** مورد خطاب قرار می‌دهیم. و جوانان حتی اگر هم دیگر را نشناسند، معمولاً هم دیگر را با ضمیر تو یعنی **DU** مورد خطاب قرار می‌دهند.

من مایلم به شنوندگان بگویم که استفاده از ضمیر محترمانه **SIE** برای خطاب قرار دادن فردی هیچگاه غلط نیست. ولی هرگاه ما فردی را با ضمیر **DU** مورد خطاب قرار دهیم، این احتمال وجود دارد که این فرد برخورد ما را برخوردی غیرمودبانه تلقی کرده و از این رو عملاً فضای ادامه گفتگو از بین برود.

مجری:

و البته آن دسته از افرادی که با ضمیر محترمانه **SIE** مورد خطاب قرار گرفته باشند ولی مایل باشند رابطه‌ای دوستانه برقرار کرده و با ضمیر **DU** مورد خطاب قرار گیرند، خود به این موضوع اشاره خواهند کرد.

یکی دیگر از شنوندگان پرسیده است که در زبان آلمانی یک نفر چگونه می‌تواند خودش را به دیگری معرفی کند. این شنونده می‌پرسد که آیا رسم بر گفتن تنها نام کوچک است و یا اینکه باید نام و نام خانوادگی خود را گفت.

پروفسور:

شنوندگان ما می‌بایست این را بدانند که هرگاه کسی خود را تنها با ذکر نام خانوادگی‌اش معرفی کند، کار خطایی انجام نداده است. این موضوع در موارد رسمی و یا در ارتباط با افرادی که تازه با هم آشنا شده اند، بیشتر صدق می‌کند.

Sprecher

Mein Name ist Müller.

Sprecherin

Mein Name ist Meyer.

مجری:

ولی هرگاه کسی خودش را معرفی بکند و یا توسط کس دیگری به جمعی معرفی شود، طبیعی است که او در پاسخ می‌بایست چیزی بگوید و از خود واکنشی نشان دهد.

پروفسور:

البته. در چنین حالتی می‌توان از کلماتی همچون „angenehm“ یعنی خوشوقت استفاده کرد. اما این شیوه خیلی رسمی است و قدیمی شده است. در اکثر موارد موضوع این گونه است که می‌توان به جای استفاده از کلماتی همچون "خوشوقت" تنها به معرفی کردن خود بسنده کرد. در چنین حالاتی اغلب پرسش "حالتان چطور است؟" نیز طرح می‌شود که به آلمانی چنین است: „WIE GEHT ES IHNEN?“ و یا شکل خلاصه آن: „WIE GEHT'S?“

Dr. Gudden

Majestät, wie geht es Ihnen?

Ihr Deutsch ist unser Auftrag!

DW-WORLD.DE/radioD

Deutsch lernen und unterrichten – Arbeitsmaterialien

Radio D – Teil 1

Philipp

Tag, Hanne. Wie geht's?

مجری:

اما با طرح این پرسش واقعا منظور خاصی نداریم، این طور نیست؟

پروفسور:

هرگاه که با فردی تازه آشنا می شویم، طرح چنین پرسشی محتوی چندانی ندارد. و در پاسخ به چنین پرسشی نیز از عبارات کلی و کم محتوای چون "Danke gut"، یعنی "خوبم، متشکرم" و یا "Danke, und Ihnen?"، یعنی "متشکرم، و حال شما چطور است؟" استفاده میکنیم. و هرگاه شما شنوندگان عزیز در برابر چنین پرسشهایی قرار گرفتید، لزومی ندارد گزارش کاملی از وضعیت کنونی‌تان به مصاحب خود بدهید.

مجری:

حال به یک پرسش خیلی دشوار می‌رسیم. شنونده‌ای پرسیده است که معنی و کاربرد کلمه **DENN** چیست. این کلمه در شمار ادوات تاکید در زبان آلمانی است و بسته به موضوع، معانی متفاوتی به خود می‌گیرد.

پروفسور:

پرسش دشوار؟ نه من چنین عقیده‌ای ندارم. به نظر من پرسش بجا و خردمندانه‌ای است. من که خوشم آمد. این شنونده خواهان توضیحاتی پیرامون کاربرد کلمه **DENN** شده است. این کلمه معنی روشنی ندارد. در زبان آلمانی چنین کلماتی را **PARTIKEL** می‌خوانند و در شمار ادوات تاکید است.

مجری:

اما آقای پروفسور پیش از اینکه وارد بحثی مجرد شویم، بهتر است مثالی بزنیم تا شنوندگان موضوع را بهتر متوجه شوند.

Sprecherin

Wer bist du denn?

Sprecher

Was machen Sie denn?

پروفسور:

شما قطعا هر دو پرسش را فهمیدید: "تو کی هستی؟" و "شما چه می‌کنید؟" اینکه این پرسشها در کجا و در چه رابطه‌ای مطرح شوند، لحن بیان و تاکید گذاری بر کلمات آنها فرق می‌کند. برای مثال در ارتباط با پرسش "تو کی هستی؟" تاکید می‌تواند بر روی کلمه **DU** یعنی تو باشد، در این صورت مراد از طرح این پرسش دانستن این موضوع است که آن فرد کیست.

Sprecherin

Wer bist du?

مجری:

و بیان این کنجکاوی یا شگفتی از طریق استفاده از کلمه تاکید **DENN** تقویت می‌شود. فیلیپ اولین باری که صدای کومیو را می‌شنود دستخوش شگفتی می‌شود و این شگفتی را با استفاده از همین کلمه تاکید در پرسش خود بیان می‌کند.

Ihr Deutsch ist unser Auftrag!

DW-WORLD.DE/radioD

© Deutsche Welle

Deutsch lernen und unterrichten – Arbeitsmaterialien

Radio D – Teil 1

Philipp

Wer bist du denn?

Compu

Ich bin Compu.

پروفسور:

با استفاده از کلمه DENN در واقع در برابر آنچه گفته شده و یا رخ داده از خود واکنش نشان می‌دهیم. حال این واکنش می‌تواند بیانگر شگفتی و یا ناخرسندیمان باشد. به این نمونه دیگر توجه کنید. در این مثال خواهیم دید که تاکید بر فعل MACHEN یعنی انجام دادن و یا کردن است.

Sprecher

Was machen Sie denn?

مجری:

قابل فهم است که پزشک دربار از این عمل پادشاه لودویگ دوم که تصمیم دارد او را به داخل آب بکشد، ناخرسند و عصبانی است.

Dr. Gudden

Was machen Sie denn?

Halt! Halt!

پروفسور:

در واقع باید گفت که کلمه کوچک DENN مثل سایر ادوات تاکید در معنی جمله تغییری جدی ایجاد نمی‌کند. اما این ادوات تاکید می‌توانند مضمون جمله را شکل داده و بیان نیت جمله را تقویت کنند و یا از شدت آن بکاهند.

مجری:

اما اگر استفاده از ادوات تاکید در معنی جمله تغییری جدی ایجاد نمی‌کند، اصلاً چرا باید شنوندگان ما با آنها آشنا شوند؟

پروفسور:

حق با شماست. می‌توان معنی جملات را حتی بدون دانستن معنی این ادوات تاکید فهمید و نیازی نیست که ساعتها دنبال یافتن معنی این ادوات تاکید باشیم. اما آنچه که شنوندگان ما باید بدانند این است که در زبان آلمانی پارتیکلها یا ادوات تاکید اغلب مورد استفاده قرار می‌گیرند، بخصوص در زبان محاوره‌ای. استفاده از ادوات تاکید باعث تلطیف جملات می‌شود و از خشکی آنها می‌کاهد. به دو نمونه در این رابطه گوش کنید:

Sisi

Was ist denn das?

König Ludwig

Ein Tisch, liebe Sisi.

Josefine

Hilfe, wer ist das denn?

Compu

Eulalia.

مجری:

آیا در برنامه‌های پیشین کلمه تاکید دیگری هم مطرح شد؟

Ihr Deutsch ist unser Auftrag!

DW-WORLD.DE/radioD

© Deutsche Welle

Deutsch lernen und unterrichten – Arbeitsmaterialien

Radio D – Teil 1

پروفیسور:

بله، به عنوان نمونه کلمه تاکید **DOCH**. با استفاده از این کلمه بر آن است تا از مخاطب خود تایید بگیرد. این کلمه نیز همچون دیگر ادوات تاکید معنی دقیقی ندارد و شاید بتوان آن را معادل "خب" و "مگر" در زبان فارسی دانست.

Sprecher

Das ist doch Philipp.

پروفیسور:

مثلا برای یادآوری بدیهی و عیان بودن چیزی از این کلمه تاکید استفاده می‌کنیم، بعنوان نمونه به این موضوع که جغدی در دفتر رادیو D وجود دارد. توجه کنید:

Philipp

Wie bitte? Wer ist das denn?

Paula

Eine Eule. Das siehst du doch!

مجری:

و هرگاه پرسشی مطرح شود حال آن که پاسخ آن کاملا بدیهی باشد نیز، با استفاده از کلمه تاکید **DOCH** ناخرسندی خود را بیان کرد.

Josefine

Hallo, Eule, du bist auch noch da?

Compu

Das ist eine Eule, aber sie heißt Eulalia.
Das weißt du doch.

پروفیسور:

در خاتمه مایلم اشاره‌ای داشته باشم به پارتیکل و یا کلمه تاکید محبوب خودم. این کلمه تاکید **EIGENTLICH** است که معنی آن "در واقع" و "در اصل" است و استفاده از آن توام با نوعی بدجنسی است.

Sprecher

Wo ist Philipp?

Sprecherin

Wo ist eigentlich Philipp?

مجری:

چرا توام با نوعی بدجنسی؟

پروفیسور:

چونکه این کلمه تاکید گرچه ظاهری خنثی و بی‌آزار دارد، اما می‌تواند سرزنش و انتقاد موجود در جمله را تقویت کند. به نظر شما، پرسش آیهان راجع به اینکه چرا فیلیپ به دفتر نرسیده است، پرسشی خنثی است یا اینکه در آن تلویحا سرزنش و انتقادی هم هست؟

Ayhan

Wo ist eigentlich Philipp?

Paula

In München.

Ihr Deutsch ist unser Auftrag!

DW-WORLD.DE/radioD

© Deutsche Welle

Deutsch lernen und unterrichten – Arbeitsmaterialien

Radio D – Teil 1

Compu

Nein, im Stau. Philipp ist im Stau.

مجری:

متأسفانه وقت امروزمان برای پاسخگویی به نامه‌های شنوندگان به پایان رسیده است. با سپاس فراوان از شما آقای پروفیسور.

پروفیسور:

من از شنوندگانمان برای طرح این پرسشهای خوب تشکر می‌کنم.

مجری:

در برنامه بعدی فیلیپ و پاولا کار تحقیق و پژوهش خود را درباره موضوعی جدید پی می‌گیرند.

Paula

Liebe Hörerinnen und Hörer, bis zum nächsten Mal.

آنچه شنیدید برنامه آموزش زبان آلمانی رادیو D بود که توسط انستیتو گوته و رادیو دوپچه وله تهیه شده است.

Ayhan

Und tschüs.

Herrad Meese